

րի, երրորդը թիթեաների, թռչունների, չորրորդը սողունների գառառական բառերը մի առ մի հաւաքել և նրանց իսկականներով ցոյց տալ իրան և այս բոլորը ի նկատի ունենալով, նա գաւառական լեզուի կենդանաբանական բառերի մի բառարան կազմել և մի և նոյն ժամանակ պարզօրինակներով անդին կենդանաբանութեան բառերը աշակերտներին նետ։ Այսպէս կարող է վարդիւն և բուսաբանութեամբ պարագլոց ուսուցիչը, իրենց անգլիական դասատուն և այլն։ Աւսուցիչները պէտք գտնում են որքան և որքանով անհրաժեշտ պատճառներով լեզուները ուսումնասիրելու վերաբերութեամբ։

Երբ այսպիսով գաւառական ուսուցիչները բառարաններ կը կազմեն գաւառական գիտութիւնների վերաբերութեամբ, այն ժամանակ նրանք իրանց աշակերտութիւնները վերառած, թող ներկայացնեն թիթիկներով լինելու ուսուցչական ժողովներին, որ բոլոր այդ բառարանները քննելուց յետոյ, կը կազմին նրանցով մի ընդհանուր, իբրեւ ձեռնարկ, իբրեւ սեղանի գլիք ամեն մի հայի համար։

Եւ թող թիթիկներ ուսուցչական ժողովները կ'օգտնակի նպատակը այս լինի...

Յոթանոց-Էնթուր

ՆԵՐՏԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՒՍՈՒՄ, (Գոնի զրա) քաղաքից մեջ գրում են, որ Ս. քանանի աստ արտաւ են, ունի չորս տուն և մի կրպակ։ Այդ բոլոր կարողութիւնը նա դիտարկութիւն ունի կտակով մի տասը պարտնի, այն ինչ ինքն երկու որդի ունի, որոնք հիւանդոց են։ Քանանի ունի մի անգլիկ գուժար, որ յայտնի է թէ ուր գնաց։

Եկող յաճախից Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ-ՈՒՄ կը սկսի նշատարակել մի գեղարուեստական ուսուցիչ թիթիկ ամենապայտնի ուսուցիչների մասնակցութեամբ ք. ХУДОЖЕСТВЕННИЙ МУЗЕУ՝ վերնագրով Հրատարակութեան տարեկան գինը 6 ռուբլէ։

Այս օրերս հասա թիթիկ Ս. ամերիկական մի թատրոնական խումբ, որ տալու է կոնցերտներ, բալետներ և այլն։ Հետոյ կը ստեղծ մի մանրամասն յայտարարութիւն այդ խումբի ներկա յայտնիների մասին։

«Մեզու Հայաստանի լրագրից յայտնում է որ յունկարից դառնալու է ամերիկայ։ Կա կը լինի մեր լայն յայտարարելից և ամառըներէն ամեն նախնաւոր, որքան և ժողովուրդին ամենամասնակի թիթիկ, Միջնեւ Բորնի և Միջնեւ, խոստովանում ենք, շատ թանկ են, այսինքն իւրաքանչիւր տարեկան գինը 10 ռուբլէ է, «Մեզու» կը լինի անհամեմատ աւելի էժան։ Նրա տարեկան գինը 200 ռուբլէ կը լինի։

Վաղը, հինգշաբթի, գեղեցիկների 4-ին, Արծրունու թատրոնում կը լինի ուսուցչական սերտների ներկայացում, պ. Պալմի և Ուստրովի մասնակցութեամբ։ Կը սրբի պ. Կ. Կիրիլովնու նոր պիէտա «Семейная война» վերնագրով։ Եւսին հեղինակն էլ կը խաղայ պիէտայի մէջ։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԵՍԻՍԻՆԻ

ԹԻՒՐԻՒՄ

Երբոր միջ գրում են «Daily News» լրագրի օրովը Հայաստանում վերնագրով հետեւեալը։ «Մենք այսօր շատ վատ լուրեր ենք ստանում։ Հայաստանի այլ և այլ կողմերից։ Սովը Մարտին բնակիչներին յուսահատութեան է հասցրել։ Երկու հազար անձից յարձակեցան նոյն տեղացի հարուստների վրա, այնպէս որ կուսկալը մեծ դժուարութիւններ ունեցաւ։ Նրանց վերստին ցրվել, թէ՛ն մինչև անգամ գինուտւրացի վաճառքին էլ դիմել էր։ Նրանցից յիսուն հազար բնադարձեցան, բայց հարկերնրով ձգել քանաքը գնացել են սովամահ։

Ինկուց խոյ տալու համար։ ՄԵՐԻՆ քաղաքում հարկերնրով մեռնում են փորհարկից, որովհետեւ նրանց ուսուցիչը խոս է։ Մի ցաւալի դեպք է պատահել Տէլ-Լիմն գիւղաքաղաքում։ Մի հայ, որ կը ինն որդիներով միասին սովամահ լինելու փառնգում է լինում, Ժողովում է իր բոլոր ոյժերը, որ դնայ եկեղեցի և այնտեղ քահանայից մի որդւմութիւն խնդրէ։ Նա ստանում է մի քիչ դրամ և յետ գաւառում է ուրախանալով սակայն այն փողը իր ընտանեաց յանձնելիս անգործութիւնը և սովածութիւնը նուազում վայր է ընկնում և հոգին աւանդում։ Բասէնի նահանգի Ժողովուրդը խոտով է կերակրվում։ Քուրբակի գիւղում, ուր սովը սաստիկ տիրում է, շատս անուժով մի քուրբ կենդանի կենդանի թաղից իր 12 տարեկան տղան, որովհետեւ ոչինչ չունէր որ նրան տար ուտելու։ Լապիտէն Երէթը, Վանայ անդլիական հիւպատոսը, հայորդւմ է, որ Բալիկէ և Մահմեդիւ գաւառների սովատուժների թիւը 10,000 հոգու է հասնում։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԲԵՔԷՅ «Polit. Corresp.» լրագրին գրում են նոյնմիջի 20-ից, որ յունկարնակ երկիրներից անդադար կամաւորներ են գաւառի Բուսաստան, այնպէս որ յունկական ցործների թիւը շուտով 60,000-ի կը հասնի։ Բացի այդ յոյները մեծ չափերով նուիրատւութիւններ են անում «Կարմիր թաշ» անունով մի ընկերութիւն կազմելու համար, որի նպատակը լինի գնել վիրաւորածներին։ Հետոյ ԱԲԵՔԷՅ մէջ երեկոները օֆիցիւրներին համար դասեր կը կարգադրեն զինուորական տեօրիայի և ծառայութեան մասին, բացի այդ դասեր կը ծանօթացնեն օֆիցիւրներին Վիերնայի և Թեոսալիայի դիրքերի հետ։ Կ. Պոլսից հայորդւմ են, որ Սայդափաշ առաջարկել է յունկական արտաքին գործերի մինիստրին նոր բանակցութիւններ սկսելու մասին։ Բուսանի կառավարութիւնը կը գզուշանայ պատերազմական զործողութիւններ սկսելուց, որովհետեւ Բուսաստանը կարող է մեծ վնասներ կրել։ Թիւրքիան լե՛վպետ հաւատարմաւ է, որ ինքը կը յաղթի, բայց վախկնում է իր յաղթութեան հետեւիքներից։ Թիւրքաց կառավարութիւնը հասպարակք Բուսաստանին, որ նրա համար շահաւետ է ընդունել այն երկիրները, որ Թիւրքիան տալիս է նրան կամաւորապէս, քան թէ անհաւասար պատերազմ սկսել։ Հաս հաւանական է, որ Կ. Իրան և յունկական կառավարութեան մէջ նոր բանակցութիւններ կը սկսվեն։

ՐՍՏԱՆԻ ԿՐԵՐԵՐՔ՝ ԼՐԱԳՐԻ ԹՂԹԱԿԻ ՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Русский Курьер» լրագրին Կերմանիսից հայորդւմ են, որ թերկրի ռատուշայի դահլիճի մէջ աղբատներին հովանաւորող գերմանական ընկերութիւնների ներկայացուցիչները մի կոնֆերանցիա կազմեցին։ Կերմանիսի բոլոր ծայրերից այդպիսի հիմնարկութիւնների մօտ 60 պատգամաւորներ էին հաւաքվել։ Կոնֆերանցիան ոչինչ վճիռ չը կայացրեց, բայց նրա փնտրանքութիւնների ժամանակ ամենքը ցանկութիւն յայտնեցին ամբողջ Կերմանիայի համար մի ընդհանուր ընկերութիւն կազմելու մասին, որի նպատակը լինի ընդդիմանալ որդւմութեան խնդրույուն։ Այդ ընկերութիւնը պէտք է օգնէ բոլոր

աղբատներին առանց բացառութեան և այդպիսով կարելի է արմատախիլ անել փողոցների մէջ որդւմութեան խնդիրը։ Բացի այդ կոնֆերանցիան ցանկութիւն յայտնեց, որ բոլոր բարեգործական հիմնարկութիւնները մօտենան միմեանց և, եթէ կարելի է, միասնա։

Կերմանիսի գործերի այժմեան դրութիւնից ամբողջ ազգաբնակչութիւնը մինչ այն ստաթիան անբաւական է, որ գերմանական մամուլը սկսել է քննել այդ հարցը։ Ազգաստամուլ մամուլը զանգաւում է, որ արդէն տաս տարի է, ինչ իշխան Բիմարկի ընդդիմադրում է քաղաքական և տնտեսական ընդհանուր սկզբունքներին և Ժողովուրդի ներկայացուցիչներին համոզուելներ իր խաղաղութիւնը և դարձրել։

Պրուսական սէյմի մէջ եղած վիճաբանութիւնները հրեական հարցի մասին չը հանգստացրին ցեղական անբաւականութիւնները Կերմանիայի մէջ, այլ ընդհանրաւոր նրանց աւելի էլ սուր ընտրուրութիւն տուին։ Նորիւրում պոլիցիան ստիպված էր յայտարարութիւնների տախտակներից մի քանի գրվածքներ զջլել, որովհետեւ նրանցով քրիստոնեաները հրաւիրվում էին կուսակցականների հետ։ Նահանգների մէջ հրեաների իրաւունքները սահմանափակելու մասին ստորագրութիւնները հետզհետեւ շատանում են և մեծ չափեր են ստանում։

ԿԵՐՄԱՆԻՍ

«Русский Курьер» լրագրին թերկրից հայորդւմ են, որ նորերում իշխան Զօհնիօս է կոմս Սեն-Վալիէ ուղեւորվեցին Ֆրիդրիխս-սրտէ իշխան Բիմարկին այցելելու համար։ Գետից երկու օր անցին իշխանի մօտ, որի հետ այդ ժամանակամիջոցի ընթացքում խորհրդակցում էին Ֆրանս-գերմանական յարաբերութիւնների մասին։ Յիշալ քաղաքագետներին հետ յարաբերութիւններ ունեցող թղթակիցները պատմում են, որ արեւելեան գործերն էլ այդ խորհրդածութիւնների ժամանակ քննութեան առարկայ էին դարձել։ Իշխան Բիմարկի պնդում էր որ պէտք է անցապաղ արձակվի միացիալ նաւատորմը, որը դեռ ևս մնում է Թիւրքիայի ափերի մօտ։ Խօսելով արեւելեան խնդրի մասին, որի մասին, իշխան Բիմարկի զանգաւում էր, որ այդ գործերը իշխանից շատ ժամանակ են խլում, որ այժմ նրան չափազանց հարկաւոր է, քանի ինքը սաստիկ դաղված է սօցիալ-տնտեսական օրէնքներով։ Այս օրէնքների մասին շատ լուրեր են տարածված, բայց ամենքին պէտք չէ հաւատալ, որովհետեւ դեռ նորերում միտնորներից մէկը յայտնեց, որ լրագիրները, զրանց մասին տեղեկութիւնները հրատարակելով, ծանօթ չեն կառավարութեան դիտաւորութիւնների հետ։ Այն անձինք, որոնք առիթ են ունեցել Բիմարկի հետ խօսելու նրա տնտեսական օրէնքների մասին, պատմում են, որ Բիմարկի իր օրէնքներով մտադիր է ապահովել ոչ թէ միայն մարմնական վնասներ ունեցող մշակիչներին, այլ ընդհանրաւոր նա աշխատած ունէ առհասարակ մշակիչների վիճակը։

Պրուսական պատգամաւորների ժողովի մէջ հրեական հարցի մասին եղած վիճաբանութիւնները, ինչպէս երևում է, ազգիցին պարսկամտական կուսակցութիւնների փոխադարձ յարաբերութիւնների վրայ Մի կողմից սասնութիւն է նշանակում ազգային-ապստամբների և արմատականների մէջ, որոնք, առաջինների կարծիքով, չափազանց յարձակեցին հակահրեական

շարժման հարցի վրա, իսկ միւս կողմից պահպանողականները և կենտրոնական կուսակցութիւնը մօտեցան միմեանց։

Այս վերջին իրողութիւնը մեծ ազդեցութիւն կունենայ ըէ յետագայի վիճաբանութիւնների վրա, երբ կը սկսեն քննել իշխան Բիմարկի սօցիալ-տնտեսական օրէնքները։

Հակահրեական շարժումը շարունակվում է։ Թերկրի համալսարանի ընկուրը արդէն լեց ուսանողներին ներկայացուցին տալ իւստիքին արձան կանգնեցնելու համար, որովհետեւ սրա անունը հրեական հարցի մէջ նշանաբան է դարձել։ Նորերում Թերկրի մէջ պրուսական պատգամաւորներից մէկը մի ժողովի առաջ խօսում էր հրեաների և քաղաքական այժմեան դրութեան մասին։ Որովհետեւ խոսելիցը շատերը հակառակ կարծիք էին, ժողովը վերջանալու ժամանակ ահագին աղմուկ բարձրացաւ և անկարգութիւններ պատահեցան, այնպէս որ պոլիցիան ստիպված էր միջամտել։ Լէյպցիգի ուսանողների մէջ հակահրեական պիտեցիան ձեռքից ձեռք է անցնում։ «Presse» լրագիրը այդ իրողութիւնը նրանով է մեկնում, որ ժամանակակից գերմանական ուսանողների մէջ մտել է յետադիմական ոգի։

ՆԱՄԱԿ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅՑ

Թերկր, 2/12 80

Երկար լուծութիւնից յետոյ այսօր էլ նամակով միայն ծանր և տխուր լուրեր ունեմ ձեզ հայորդեւ, այնպիսի անցքերի մասին խօսելու, որքան իւրաքանչեւ մի երկրում, լուսաւորած հասարակական մէջ անկարգել էին երևում, ինչեւ նեւով անցեալ մօրեւանդ գաւթի դրութիւնը, որքան անբարեկարգ են երևում միջև անգամ առաջին պարագայած հասարակութիւնների և երկիրների մէջ, քան թէ Կերմանիան է։

Քանի ամիս առաջ, երբ թիթիկ են, իմ ամենախոր զգացմունքներից միւրովմիւս էին այն խաւար և յետագիւմ արշաւանքից, որ նախնիք, անձնական նախնիքից զրոյված, հրատարակեց հայ հասարակութեան խաւարների փորձաքննութիւնը իր անբարեկարգ օրհանգիստի միջոցով ձայնարկութեան, համերկողութեան և առաջին միութեան դէմ։ Այդ խումբի ստաթիան մասնական ընկերով թարգմանութեան անողորմ վրա, և վերջը կորցնելով ամենաին համապատասխան և զգացմունքը դժուր բարձր, լինելու տուրք, այլ ևս չունէ ոչինչ կորցնելու։ Սկիսեալ կապարի կողմից լինելով այդ պարագայի ի հարկէ կորցրին և անհասարակ պատուի քաշափաղը։ Ի կարողանալով բարձրագույն այն իսկ կեդր միջոց, որի մէջ խորապատկել էին, նրանց փորձեր են անում ամբողջ ժողովուրդը արտաշնչել դժուր իրանց մակերևութիւն և այդ կեդրով զլինելու բարձրացում էին անարգանք, կատաղաշահայած ժողովրդու համար ամեն անգամ երկրորդների դէմ, փորձելով կեդր և բարեկամականութեան մի գործից դաժմաւ առաջադէմ ձեռք տուններ, բարոյական իրէպները յաթկելու համար...

Ի հարկէ սպաղարչին փորձ՝ դրա կանգնելն և կը թաղվեն իրանց տարրի-կեդրի մէջ, կը մտաւայելն ապագայ սերունդներից, կամ եթէ կը իշխել միայն արհամարհանք ժառանգելով յարգիւնից...

Այս էին թիթիկում տեսցած տպաւորութիւններ և են չէի կարծում, որ վերադառնալով մեր լուսայ, ես Կերմանիայի մայրաքաղաքում կը պատահում մի նման խաւար շարժման, նմանապէս զրոյված նախնիքից, բայց այստեղ արդէն նախնական նախնիքից, որ այստեղ էր իր խաւար երեսը ծածկում է մի դիմախի ետեքից, բարձրագույն հասարակաց օգուր գրողներ, մի և նոյն ժամանակ մտ մեղով զարկով փառաբանարդեւներից, բողբոջով քաղաքակրթութիւնի առաջ եկած արարչ սկզբունքների դէմ, նախնի արդարութեան և քաղաքակրթութեան անուշով...

Կուր արդէն հասկանում էք, թէ ես ողբում

